

ROCZNIK TOMISTYCZNY
1 (2012)

ROCZNIK TOMISTYCZNY
1 (2012)

ΘΩΜΙΣΜΟΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ANNARIUS THOMISTICUS
THOMISTIC YEARBOOK
THOMISTISCHE JAHRBUCH
ANNUAIRE THOMISTIQUE
ANNUARIO TOMISTICO
TOMISTICKÁ ROČENKA

ROCZNIK TOMISTYCZNY

1 (2012)

Naukowe Towarzystwo Tomistyczne
WARSZAWA

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL BOARD:

Michał Zembrzuski (sekretarz / sekretary), Maciej Słęcki, Magdalena Płotka, Dawid Lipski, Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk (redaktor naczelny / editor-in-chief)

RADA NAUKOWA / SCIENTIFIC COUNCIL: Stanisław Wielgus, Tomasz Stępień, Antoni B. Stępień, Sławomir Sobczak, Arkady Rzegocki, Andrzej Maryniarczyk, Marcin Karas, Tadeusz Klimski, Krzysztof Kalka, Marie-Dominique Goutierre, Mieczysław Gogacz, Wojciech Falkowski, Mehmet Zeki Aydin, Artur Andrzejuk, Anton Adam.

RECENZENCI / REVIEWERS

Antoni B. Stępień
Marie-Dominique Goutierre
Andrej Slodička

REDAKCJA JĘZYKOWA / LANGUAGE EDITORS

Magdalena Płotka (łacina, angielski), Maciej Igielski (polski), Monika Slodičková (słowacki), Michał Zembrzuski (łacina)

PROJEKT OKŁADKI

Mieczysław Knut

OPRACOWANIE GRAFICZNE, SKŁAD I ŁAMANIE

Maciej Głowacki

ISSN 2300-1976

© Artur Andrzejuk / Naukowe Towarzystwo Tomistyczne (wydawca / editor)

Warszawa 2012

Rocznik Tomistyczny ukazuje się dzięki pomocy Jacka Sińskiego

Redakcja Rocznika Tomistycznego

ul. Klonowa 2/2

05-806 Komorów

POLSKA

Druk i dystrybucja:

Wydawnictwo
von Borowiecky

Spis treści

Od Redakcji.....	9
Artur Andrzejuk	
Czym jest tomizm?	11
Mieczysław Gogacz	
Metafizyka św. Tomasza (specyfika głównych zagadnień).....	19

Rozprawy i artykuły

Paul J. Cornish	
A Case against State Sovereignty from the Natural Law Tradition	33
Anton Adam	
Milost' v teológii Wincenta Granata v kontexte filozofie Tomáša Akvinského	49
Michał Zembrzuski	
Intelekt bierny a intelekt możnościowy w ujęciu św. Tomasza z Akwinu	65
Izabella Andrzejuk	
Komplementarność mądrości i roztropności w ludzkim postępowaniu. Ujęcie św. Tomasza z Akwinu	85
Dorota Zapisek	
Miejsce woli w zagadnieniu ludzkiego działania w ujęciu św. Tomasza z Akwinu	109
Artur Andrzejuk	
Swoistość sfery afektywnej w ujęciu Tomasza z Akwinu	123
Anna Kazimierczak-Kucharska	
Naturalne poznawanie aniołów konsekwencją ich ontycznej struktury – zarys ujęcia Tomasza z Akwinu	149
Magdalena Płotka	
Praktycystyczna koncepcja filozofii człowieka jako podstawa rozumienia prawa naturalnego (na przykładzie ujęcia Pawła z Worczyna)	161
Andrzej Marek Nowik	
Metodologia historii filozofii w ujęciu wybranych tomistów	173
Adam Górniak	
Koncepcja transcendentaliów a teoria teologii według Tomasza z Akwinu	183

Edycje

Paulina Brodzik, Michał Poręcki, Jurata Serafińska, Hanna Szczęśniak, Anna Tustanowska, Magdalena Płotka	
Edycja fragmentu komentarza do <i>Etyki nikomachejskiej</i> (BJ 741) Pawła z Worczyna	203

Paulus de Worczyn	
Quaestiones in libros <i>Ethicae nicomacheae</i> Aristotelis (BJ 741, f. 52v-54r)	207

Tłumaczenia

Étienne Gilson	
Badania historyczne i przyszłość scholastyki (tłum. Michał Zembrzuski)	219
Kinga Górka	
Problematyka cielesności demonów w <i>De malo</i> (q. 16, a. 1) św. Tomasza z Akwinu	227
Tomasz z Akwinu	
Kwestie dyskutowane o złu (<i>Quaestiones disputatae de malo</i>, q. 16, a. 1)	229
Michał Zembrzuski	
Analiza problematyki filozoficznej zawartej w <i>Kwodlibecie</i> Tomasza z Akwinu: „Czy anioł jest substancjalnie złożony z istoty i istnienia?”	249
Tomasz z Akwinu	
<i>Kwodlibet</i> (<i>Quaestiones quodlibetales</i>, II, q. 2, a. 1)	255

Sprawozdania i recenzje

Michał Zembrzuski	
Recenzja: M. Mróz, <i>Tajemnica ludzkiej nieprawości. Aktualność nauki św. Tomasza z Akwinu o złu moralnym i wadach głównych</i>, Toruń 2010, Wydawnictwo Naukowe UMK, ss. 627	261
Dawid Lipski	
Tomizm na IX Polskim Zjeździe Filozoficznym	267
Magdalena Płotka, Michał Zembrzuski	
Sprawozdanie z Konferencji Naukowej: „Jak uprawiać i pisać historię filozofii; jak jej nauczać?”	271
Izabella Andrzejuk	
Sprawozdanie z uroczystego wręczenia Nagród imienia Profesora Mieczysława Gogacza	277
Nota o Autorach	283

Table of contents

Editorial	9
Artur Andrzejuk	
What is the Thomism?	11
Mieczysław Gogacz	
Metaphysics of Saint Thomas (the specificity of the main problems)	19

Dissertations and articles

Paul J. Cornish	
A case against state sovereignty from the natural law tradition	33
Anton Adam	
Grace in Vincent Granat's theology in the context of the philosophy of St. Thomas Aquinas	49
Michał Zembrzuski	
Passive intellect and potential intellect according to St. Thomas Aquinas	65
Izabella Andrzejuk	
The complementarity of wisdom and prudence in human action. Thomas's Aquinas account	85
Dorota Zapisek	
A place of will in the problem of human action in Thomas's Aquinas view	109
Artur Andrzejuk	
Specific character of the sphere of affection in Thomas's Aquinas account	123
Anna Kazimierczak-Kucharska	
Angel natural cognition as a consequence of their ontological structure – Thomas's Aquinas account	149
Magdalena Płotka	
Practacist concept of philosophical anthropology of Paul of Worczin as a foundation of natural law theory	161
Andrzej Marek Nowik	
Thomistic account of methodology of history of philosophy	173
Adam Górniak	
The concept of transcendentals and the theory of theology by Thomas Aquinas	183

Editions

Paulina Brodzik, Michał Poręcki, Jurata Serafińska, Hanna Szczęśniak, Anna Tustanowska, Magdalena Płotka	
The edition of the fragment of the commentary on Paul's of Worczin <i>Nicomachean Ethics</i> (BJ 741)	203

Paulus de Worczyn	
<i>Quaestiones in libros Ethicae nicomacheae</i> Aristotelis (BJ 741), f. 52v-54r.....	207

Translations

Étienne Gilson	
Historical research and the future of scholasticism.....	219
Kinga Górka	
The issue of devils corporality in <i>De malo</i> (q. 16, a. 1) St. Thomas Aquinas.....	227
Thomas Aquinas	
<i>On Evil (Quaestiones disputatae de malo, q. 16, a. 1).....</i>	<i>229</i>
Michał Zembrzuski	
Analysis of the philosophical issues contained in Thomas Aquinas <i>Quaestiones quodlibetales</i>. Is an angel substantially composed of essence and existence?.....	249
Thomas Aquinas	
<i>Quodlibetale (Quaestiones quodlibetales, II, q. 2, a. 1).....</i>	<i>255</i>

Reports and reviews

Michał Zembrzuski	
Recenzja: M. Mróz, <i>Tajemnica ludzkiej nieprawości. Aktualność nauki św. Tomasza z Akwinu o złu moralnym i wadach głównych (The Mystery of Human Iniquity. The Topicality of St. Thomas Aquinas's Teachings on Moral Evil and Capital Vices)</i>, Toruń 2010, Wydawnictwo Naukowe UMK, pp. 627.....	261
Dawid Lipski	
Thomism at the 9th Polish Congress of Philosophy.....	267
Magdalena Płotka, Michał Zembrzuski	
Report on the conference “How to do the history of philosophy? How to teach it?”.....	271
Izabella Andrzejuk	
The report of the ceremony of Professor Mieczysław Gogacz award.....	277
Note about authors.....	283

Sprawozdanie z uroczystego wręczenia Nagród imienia Profesora Mieczysława Gogacza

W dniu 17 listopada 2012 roku odbyła się na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie już szósta z kolei edycja wręczenia Nagród im. prof. Mieczysława Gogacza. Uroczystość ta, jak zwykle, została połączona z konferencją, w ramach której laureaci prezentowali treść swoich nagrodzonych prac. Tym razem symposium uświetniła obecność władz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, w osobie dziekana Wydziału Filozoficznego KUL ks. prof. Stanisława Janeczka, który wręczył prof. Gogaczowi odznaczenie Gratae Memoriae Signum Universitatis tegoż Uniwersytetu.

Prof. M. Gogacz otrzymał odznaczenie za „nieoceniony wkład w rozwój naukowy środowiska filozoficznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz wieloletnią owocną współpracę między Akademią Teologii Katolickiej i Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego a Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II”¹.

Zgodnie z Regulaminem nagrody wyróżnienia są przyznawane za najlepszą pracę magisterską, która wpisuje się w badanie myśli św. Tomasza z Akwinu i promowanie filozofii tomistycznej w Polsce, a także nawiązuje do dorobku naukowego profesora Mieczysława Gogacza. Celem Nagrody jest również upowszechnianie i coraz głębsze poznanie tomizmu. Regulamin dopuszcza także sytuację, w której zostanie ona przyznana za całokształt dorobku naukowego.

Zgodnie z przyjętymi zasadami nagrody są przyznawane każdego roku w listopadzie (z okazji rocznicy urodzin prof. M. Gogacza), za poprzedni rok. Wyjątek stanowiła pierwsza edycja Nagrody, kiedy to w roku 2007 wyróżniono najlepsze prace z lat 2000-2006. Laureaci nagrody otrzymują piękny dyplom, zaprojektowany przez znanego rysownika Janusza Kapustę, oraz jednorazowe stypendium. Głównym sponsorem stypendiów jest Veritas Foundation, działająca w Wielkiej Brytanii. Prace zgłaszane przez promotorów do nagrody są weryfikowane i oceniane przez członków Kapituły nagrody, którzy po uprzednim zapoznaniu się z nimi, ustalają, które z prac spełniają wymagane kryteria.

W skład Kapituły nagrody wchodzi: prof. Mieczysław Gogacz (jako honorowy

¹Dyplom odznaczenia z dnia 15 listopada 2012 roku Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego przyznający Gratae Memoriae Signum Universitatis prof. Mieczysławowi Gogaczowi, podpisany przez ks. prof. dra hab. Antoniego Dębińskiego, rektora KUL.

przewodniczący), prof. Artur Andrzejuk (jako przewodniczący), ks. prof. Tomasz Stępień, płk. dr Jerzy Niepsuj (jako członkowie), dr Izabella Andrzejuk (jako sekretarz).

Patronami honorowymi Nagrody są: ksiądz biskup dr Wiesław Alojzy Mering – ordynariusz wrocławski, prof. dr hab. Tadeusz Klimski – prorektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w latach 2005-2012, dr Paweł Bromski – rektor Wyższej Szkoły Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki oraz red. Wojciech Płazak – prezes Fundacji Veritas.

Laureatami pierwszej edycji Nagrody z dnia 17 listopada 2007 roku były następujące osoby:

1. Mgr Wojciech Jankowski – za pracę magisterską pt. *Antropologiczne podstawy patriotyzmu w wybranych tekstach tomistów współczesnych*, promotor: dr Paweł Milcarek (UKSW).

2. Mgr Piotr Kaznowski – za pracę magisterską pt. *Rozwój doktryny transcendentaliów w wybranych tekstach św. Tomasza z Akwinu*, promotor: dr Paweł Milcarek (UKSW).

3. Mgr Wojciech Klimski – za pracę magisterską pt. *Chrystus jako Niebianin i Pielgrzym (Comprehensor et Viator) w chrystologii św. Tomasza z Akwinu*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

4. Mgr Bogusława Koziół – za pracę magisterską pt. *Słowo serca jako intelektualny sposób ujęcia prawdy bytu*, promotor: dr Paweł Milcarek (UKSW).

5. Mgr Bożena Listkowska – za pracę magisterską pt. *Stosunek metafizyki do epistemologii w ujęciu prof. M. Gogacza i prof. A. B. Stępnia. Studium porównawcze*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

6. Mgr Elżbieta Małgorzata Luks (z d. Fulek) – za pracę magisterską pt. *Teologiczne a filozoficzne poznanie Boga na podsta-*

wie „Summa theologiae” św. Tomasza z Akwinu, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

7. Mgr Aleksander Popończyk – za pracę magisterską pt. *Etyka pracownika najemnego w myśli Tomasza z Akwinu i Mieczysława Gogacza*, promotor: dr Paweł Milcarek (UKSW).

8. Mgr Lesya Savytska – za pracę magisterską pt. *Metafizyczne i antropologiczne podstawy w etyce M. Gogacza i K. Wojtyły. Studium porównawcze*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

9. Mgr Weronika Szczepkowska – za pracę magisterską pt. *Rola przyczynowania celowego w strukturze bytu u Arystotelesa, św. Tomasza z Akwinu i Mieczysława Gogacza*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

10. Mgr Monika Śliwińska (z d. Gawęł-Suwińska) – za pracę magisterską pt. *Rola rodziny w wychowaniu. Propozycja tomistyczna na podstawie ujęć F. W. Bednarskiego, J. Woronieckiego i M. Gogacza*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

11. Mgr Jan Zatorowski – za pracę magisterską pt. *Koncepcja sumienia i jego funkcji w ujęciu współczesnych tomistów polskich*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

12. Mgr Michał Zembrzusi – za pracę magisterską pt. *Pamięć jako zmysłowa władza poznawcza w ujęciu św. Tomasza z Akwinu*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

Laureaci drugiej edycji Nagrody, z 15 listopada 2008 roku:

1. Mgr Anna Kozłowska – za pracę magisterską pt. *Tomaszowa koncepcja psychiki i uczuć ludzkich jako podstawa teorii i terapii nerwic represyjnych w ujęciu A. Terruwe i C. Baarsa*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

2. Mgr Maciej Karczewski – za pracę magisterską pt. *Kontekst odkrycia i sposób uzasadniania prawdy jako transcendentnej właściwości bytów w ujęciu św. Tomasza z Akwinu*, promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk (KUL).

3. Mgr Mariusz Krzyżanowski – za pracę magisterską pt. *Filozoficzne podstawy ateizmu według É. Gilsona*, promotor: ks. prof. dr hab. Paweł Mazanka (UKSW).

4. Mgr Dawid Lipski – za pracę magisterską pt. *Problematyka istnienia na tle sporu Tomasza z Sutton z Godfrydem z Fontaines*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

Laureaci trzeciej edycji Nagrody z 14 listopada 2009 roku:

1. Mgr Konrad Szocik – za pracę magisterską pt. *Nowoczesny ateizm humanistyczny a realizm tomistyczny*, promotor: prof. dr hab. Marcin Karas (UJ).

2. Ks. mgr Tomasz Mamełka – za pracę magisterską pt. *Rola uczuć w życiu osobowym człowieka w ujęciu św. Tomasza z Akwinu i Kartezjusza. Analiza porównawcza*, promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk (KUL).

3. Mgr Joanna Teresa Szpiler – za pracę magisterską pt. *Współczesne koncepcje upośledzenia umysłowego w świetle antropologii świętego Tomasza z Akwinu*, promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień (UKSW).

4. Mgr Anna Wrzesińska – za pracę magisterską pt. *Koncepcja radości na podstawie wybranych tekstów św. Tomasza z Akwinu*, promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień (UKSW).

5. Mgr Tomasz Mika – za pracę magisterską pt. *Identyfikacja osobowej relacji miłości właściwej wspólnocie nauczyciel – wychowankowie: rozważania w perspektywie ujęć św. Tomasza z Akwinu*, promotor: dr Krzysztof Wojcieszek (UKSW).

6. Mgr Iwona Solecka-Karczewska – za pracę magisterską pt. *Filozofia zła w ujęciu Tomasza z Akwinu na podstawie „Summa theologiae”*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

Laureaci czwartej edycji Nagrody z 20 listopada 2010 roku:

1. Mgr Tomasz Barszcz – za pracę magisterską pt. *Ralph McInerney’ego interpretacja św. Tomasza z Akwinu koncepcji analogii*, promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk (KUL).

2. Mgr Stanisław Fischer – za pracę magisterską pt. *Status bytowy embrionu ludzkiego. Przegląd wybranych stanowisk*, promotor: dr Krzysztof Wojcieszek (UKSW).

3. Mgr Jarosław Gałuszka – za pracę magisterską pt. *Filozoficzne aspekty wyjaśnienia dogmatu o Trójcy w „Summa theologiae” Tomasza z Akwinu*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

4. Mgr Anna Kędzierska-Rysiew – za pracę magisterską pt. *Metafizyczne podstawy etyki w ujęciu profesora Mieczysława Gogacza*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

5. Mgr Marcin Markowski – za pracę magisterską pt. *Główne teorie bytu w tomizmie współczesnym*, promotor: dr Adam Górniak (UW).

6. Mgr Szymon Nowakowski – za pracę magisterską pt. *Problematyka filozoficzna w „De motu cordis” Tomasza z Akwinu*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

7. Mgr Anna Szudra – za pracę magisterską pt. *Tomasza z Akwinu koncepcja nauczyciela i jej aktualność na podstawie traktatu „De Magistro”. Studium z antropologii filozoficznej*, promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk (KUL).

8. Mgr Justyna Wiszniewska – za pracę magisterską pt. *Problem podmiotu uczuć w ujęciu św. Tomasza z Akwinu. Analiza wybranych tekstów*, promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk (KUL).

Laureaci piątej edycji Nagrody z 19 listopada 2011 roku:

1. Mgr Paula Belina-Prażmowska-Kryńska – za pracę magisterską pt. *Sokratejska idea niewiedzy jako źródła zła moralnego a etyka św. Tomasza z Akwinu – analiza porównawcza*, promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień (UKSW).

2. Mgr Karolina Ćwik – za pracę magisterską pt. *Przyrodzona i nadprzyrodzona wizja szczęścia w ujęciu św. Tomasza z Akwinu*, promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień (UKSW).

3. Mgr Krzysztof Gajkowski – za pracę magisterską pt. *Idea miłości w myśli św. Tomasza z Akwinu i Mieczysława Gogacza – analiza porównawcza*, promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień (UKSW).

4. Mgr Dariusz Łaszycza – za pracę magisterską pt. *Encyklika „Aeterni patris” i jej filozoficzne, społeczne oraz polityczne przyczyny i skutki*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

5. Mgr Mateusz Ulejczyk – za pracę magisterską pt. *Status ontologiczny ciała uwielbionego według doktryny Tomasza z Akwinu*, promotor: ks. prof. dr hab. Tomasz Stępień (UKSW).

6. Mgr Jacek Zakrzewski – za pracę magisterską pt. *Etyka zawodowa pracownika ochrony – stan badań*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

7. Mgr Dorota Zapisek – za pracę magisterską pt. *Problematyka woli jako intelektualnej władzy dążeniowej człowieka w tekstach św. Tomasza z Akwinu*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

Laureaci szóstej edycji Nagrody z 17 listopada 2012 roku:

1. Mgr Agata Mazurek – za pracę magisterską pt. *Rola poznania zdroworozsądkowego w wyodrębnianiu transcendentaliów*, promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk (KUL).

2. Mgr Paulina Sulenta – za pracę magisterską pt. *Problem istnienia idei jednostkowych w ujęciu św. Tomasza z Akwinu. Analiza III kwestii „De veritate” – „De ideis”*, promotor: ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk (KUL).

3. Mgr Marcin Trepczyński – za pracę magisterską pt. *Nauka według św. Tomasza*, promotor: dr Adam Górniak (UW).

4. Mgr Stefan Kokosza – za pracę magisterską pt. *Zawartość problemowa traktatu „De unione verbi incarnati” Tomasza z Akwinu*, promotor: dr Adam Górniak (UW).

5. Mgr Paweł Łukasik – za pracę magisterską pt. *Prawda objawiona jako prawda życia w tomistycznej koncepcji wiary*, promotor: prof. dr hab. Marcin Karas (UJ).

8. Mgr Sławomir Kozerski – za pracę magisterską pt. *Stosunek cnót do uczuć w filozofii św. Tomasza z Akwinu na przykładzie cnoty męstwa*, promotor: prof. dr hab. Artur Andrzejuk (UKSW).

Prowadzącym sympozjum w ramach szóstej edycji Nagród im. prof. Mieczysława Gogacza, był dr Michał Zembrzusi (dołączył do składu kapituły). Przywitał on wszystkich obecnych Gości (ks. prof. Stanisława Janeczka, dziekana Wydziału Filozoficznego KUL oraz prodziekana – o. dr hab. Marcina Tkaczyka OFM, członków Kapituły, władze uczelni, a także laureatów Nagrody i pozostałych uczestników).

Po uroczystym wręczeniu wyróżnienia prof. Gogaczowi, członkowie Kapituły, tj. A. Andrzejuk, T. Stępień i J. Niepsuj, wręczy-

li tegoroczne dyplomy laureatom oraz dyplomy honorowe pani mgr Urszuli Maliszewskiej oraz bryg. dr. Dawidowi Pełce za wspieranie Nagrody.

Następnie ks. prof. Stanisław Janeczek wygłosił referat pt. *Rodowód współczesnych reform szkolnictwa wyższego*, w którym skupił się na obecnej sytuacji instytucjonalnego życia akademickiego. Ks. prof. Janeczek zwrócił w swoim wystąpieniu uwagę na zagrożenia, jakie niosą ze sobą dla nauki i szkolnictwa wyższego planowane ich reformy. Zdaniem prelegenta zmiany w szkolnictwie wyższym prowadzą do urynkowania nauki oraz uczelni wyższych tak, by służyły one ekonomii i polityce. Taka pozycja osłabi szkolnictwo wyższe i spowoduje, że zmieniona w ten sposób idea uniwersytetu nie będzie w stanie bronić przed redukcjonistyczną i wypaczoną wizją człowieka.

Wystąpienie ks. prof. Janeczka rozpoczęło merytoryczną część sympozjum. Jako pierwsza wystąpiła laureatka ubiegłoroczna, która mogła odebrać nagrodę dopiero w 2012 roku, mgr Paula Belina-Prażmowska-Kryńska. W swojej prezentacji, zatytułowanej *Sokratejska idea niewiedzy jako źródła zła moralnego a etyka św. Tomasza z Akwinu*, porównała etyczne poglądy Sokratesa i Tomasza z Akwinu. Prelegentka zwróciła uwagę na źródła podobieństw i różnic w poglądach obu prezentowanych filozofów. Według mgr Prażmowskiej-Kryńskiej różnice wynikają z odmiennego sposobu prowadzenia wykładu przez Sokratesa i Akwinatę oraz ze stosowanych przez nich innych antropologii. Z kolei podobieństwa – zdaniem prelegentki – wynikają z tego, że obaj filozofowie przyjmują pragnienie dobra jako podstawowe pragnienie człowieka oraz że rozum według nich spełnia w moralnym postępowaniu ludzkim rolę nadrzędną.

Kolejną występującą laureatką była mgr Agata Mazurek. Zaprezentowała ona treść nagrodzonej rozprawy pt. *Rola pozna-*

nia zdroworozsądkowego w wyodrębnianiu transcendentaliów. Prelegentka przedstawiła uszeregowane w porządku historycznym różne koncepcje poznania zdroworozsądkowego – począwszy od jońskich filozofów przyrody, a skończywszy na ujęciach dwudziestowiecznego historyka filozofii É. Gilsona. Wystąpienie to miało służyć ukazaniu problematyki poznania zdroworozsądkowego, gdzie chronologicznie kolejne poglądy na ten temat można widzieć jako wnoszące coś do niej nowego. Mgr Mazurek odróżniła również poznanie zdroworozsądkowe od poznania naiwnego, zauważając, iż to pierwsze stanowi fundament filozofii.

Następnie mgr Paulina Sulenta zaprezentowała główne treści swojej pracy magisterskiej, zatytułowanej *Problem istnienia idei jednostkowych w ujęciu św. Tomasza z Akwinu. Analiza III kwestii „De veritate” – „De ideis”*. Prelegentka po starannym przeanalizowaniu poglądów Akwinaty zauważyła w wybranych tekstach, iż jego zdaniem w intelekcie Boga istnieją idee tego, co jednostkowe. Takie poglądy pozwalają na uzasadnienie, że po pierwsze, wszystko, co w jakikolwiek sposób istnieje, jest racjonalne i poznawalne, po drugie – iż rzeczy są nieskończenie zindywidualizowane i jako takie realizują niepowtarzalny zamysł i cel Boży. Mgr Sulenta zaznaczyła również, że przeprowadzone przez nią analizy dowiodły, iż tylko odwołując się do Boga jako Absolutu i obecnych w Jego intelekcie idei jednostkowych, można wyjaśnić istnienie bytów („że są”) oraz ich istotę („czym są”).

Kolejnym prelegentem był mgr Marcin Trepczyński. Jego wystąpienie, zatytułowane *Nauka według św. Tomasza*, poświęcone było przedstawieniu, czym jest nauka jako *scientia*, oraz podziałowi nauk w ujęciu Akwinaty. Mgr Trepczyński zwrócił też uwagę, że św. Tomasz często, podejmując problematykę koncepcji nauki, czyni to nie z perspektywy metafizycznej, lecz logicznej. Prelegent wyraził przekonanie, iż warto wracać do

Tomaszowej koncepcji nauki, gdyż może to służyć lepszemu zrozumieniu zarówno poglądów samego Akwinaty, jak i współczesnych koncepcji na ten temat.

Jako kolejny mówca wystąpił mgr Stefan Kokosza. W swoim referacie, zatytułowanym *Zawartość problemowa traktatu „De unione verbi incarnati” Tomasza z Akwinu*, zaprezentował najważniejsze tezy nagrodzonej pracy magisterskiej. Prelegent przedstawił tło sporu trynitarnego, jak również zaprezentował w skrócie treść Tomaszowego traktatu. Następnie skupił się na najważniejszych problemach filozoficznych, zawartych w dziele św. Tomasza, którymi było rozumienie osoby, natury, istoty oraz istnienia (*esse*). Prelegent również zwrócił uwagę na konsekwencje rozumienia tych terminów dla filozofii w ogóle.

Ostatnim z prelegentów był mgr Sławomir Kozerski, który przedstawił referat pt. *Stosunek cnót do uczuć w filozofii św. Tomasza z Akwinu na przykładzie cnoty męstwa*. Mgr Kozerski scharakteryzował, czym są według Tomasza sprawności oraz cnoty, a następnie wskazał na poszczególne uczucia, które – w ujęciu Tomasza – aby mogły prawidłowo funkcjonować, powinny podlegać cnotom. Prelegent zwrócił szczególnie uwagę na dwie spośród cnot kardynalnych – umiarkowanie i męstwo, które mają właśnie wprowadzać rozumny porządek w dziedzinę pożądania ludzkiego, po czym skupił swoją uwagę na cnotcie męstwa. Mgr Kozerski za-

znaczył, że dla Akwinaty właściwą i naturalną dla człowieka sytuacją jest podporządkowanie uczuć rozumowi, co stoi w sprzeczności ze współczesnymi tendencjami do traktowania uczuć jako głównego źródła postępowania człowieka i motywacji tego postępowania. Kończąc swoje wystąpienie, prelegent zaznaczył, iż niezbędne dla realizacji człowieczeństwa wydaje się łączenie uczuć ze sprawnościami tak, by te pierwsze podlegały tym drugim.

Po wszystkich referatach odbyła się interesująca dyskusja.

Następnie prof. A. Andrzejuk podsumował sympozjum oraz zaprezentował najnowszą publikację profesora Mieczysława Gogacza – *Historia filozofii w poszukiwaniu realizmu* wydaną jako tom 10 serii wydawniczej pt. *Opera philosophorum medii aevi*.

Po sympozjum odbyło się tradycyjne spotkanie uczestników uroczystości z prof. Mieczysławem Gogaczem przy kawie, herbacie i słodyczach.

Obszerne sprawozdania ze wszystkich uroczystości wręczenia Nagród im. prof. M. Gogacza (wraz z serwisem fotograficznym) oraz szeroka prezentacja nagrodzonych osób i ich prac (wraz z samymi tymi pracami) dostępne są na stronie internetowej katedry Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej UKSW (www.katedra.uksw.edu.pl w zakładce „Nagroda im. prof. Mieczysława Gogacza”).